

KECSKEMÉTI LAPOK

Előfizetési díj: Egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr.,
negyed évre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 12 kr.
Hirdetmények jutányosan számíttatnak. — Nyilvtéri közlemény
soronként 30 kr.
Bélyegdíj minden beigatás után 30 kr.

Politikai és társadalmi hetilap.

Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség: V., Klapka-útea 162.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal: III., Jókai-útea 186. Telefon sz. 81.
hová az előfizetések, hirdetések és a lap szétküldésére vonatkozó
felszólalások intézendők.

Erzsébet királyné.

— Első évforduló. —

Szeptember hó 10-én van első évfordulója annak a szomorú emlékű eseménynek, a mely gyászbaborította I. Ferencz Józsefet, a sors kezétől amúgy is többször sújtott magyar királyt, elvesztvén felséges hitvesét, Erzsébetet. A megdöbbenő hír vétele után s a mélységes fájdalom csillapultával a magyarok benső részvéte elsőbbsen is bánatában egyedül álló király felé irányult, a kit oly súlyosan tett próbára a Mindenható, a kinek szive minduntalan vérezni kénytelen és mégis, mindezek dacára rendületlenül áll kormánya élén s emberfölötti erővel végzi nehéz, királyi teendőit; nem roskad le, mint más közönséges halandó, a csapások súlya alatt, csak azért, hogy népeinek hű öre, vezetője maradjon.

Erre hamarjában nem tudnánk hasonló példát fölhozni a világtörténelemből.

Mily hatalmas lelkierővel rendelkezik felséges Urunk, hogy országai érdekében rá tud parancsolni szívének sajtó sebére, eltudja nyomni keblének sóhajtásait és tovább végzi kötelességét mintaszerű pontossággal? E lelkierő, azt hisszük, abban áll, hogy valahányszor rája nehezedett a végzet irgalmatlan keze, hívséges, szerető népei mindannyiszor osztoztak a

gyászbán s az őszinte részvét oly meghatározó jeleit nyilvánították, hogy az csodálatosan enyhítő balzsam gyanánt hatott a király lelkére. Igen, mi magyarok, a mi igaz szeretetünkkel nagyban hozzájárultunk ahhoz, hogy uralkodónk homloka körül a borús felhők eltűntenek. Bátran dicsekedhetünk vele, mert nem utolsó erény ám ez a földön.

Meg kell ragadnunk a mostani szomorú évforduló alkalmát is, a kegyelet tisztaságával emlékeztvén meg gyászos végű Erzsébet királynénkról, a magyarok megdicsőült Nagyasszonyáról. Csöndesen leteszszük a megemlékezés koszorúját sirjára és a szív mélyéből fakadó imánkat küldjük az égfelé, kérvén az Atyát, adna örök világosságot lelkének, nyugalmat megzaklatott testének.

Az országban mindenfelé mintegy varázsütésre tűnnek elő a királyné drága emlékére emelt szobrok. Nem a parancsszó, nem a kényszerűség teremti ezeket, hanem a valódi érzés. Miként a mezei virágok nem parancsszóra ütnek fel fejüket a réten. De a legszebb emlék ott díszlik minden jó magyarnak a keblében. Erzsébet királyné idővel legendaszerű alakja lesz a mi népünknek, mint a jószágoknak, fenköltésnek és tisztaságnak mintaképe. Csudás szép történeteket fogunk egykor a mi unokáink hallani, hogy volt egyszer egy magyar királyné, a kit a nemzet bálványozott, a ki kibékítette az országot fejedelmével, a ki minden jónak, szépnek és nemesnek legelső pártfogója volt. Pártolta a magyar nemzeti irodalmat és művészetet, nyugodalmas

öregséget biztosított negyvennyolczas honvédeinknek, segített az inségeseken, nemtője volt víztől vagy tűztől pusztuló városoknak s emellett ő maga volt a megtestesült egyszerűség, a ki következetesen kerülte a fényt és pompát.

Talán el se hiszik nekünk mindezt a későbbi nemzedékek. Mindegy; mi tudjuk, hogy ez valóság volt, mi tanúi voltunk e nemes lélek szárnyalásának.

Most egy éve halt meg. De emlékezete felejthetetlen a hálás magyarok előtt, a kiket annyira pártfogásába vett. Talán még most is szeretettel gondol reánk a magas égből.

Úgy legyen! . . .

Felséges királyunknak pedig szolgáljon vigaszul népeinek részvéte az első évforduló napján.

Mit tegyünk a hazai ipar érdekében?

(P.) Régi panasz, hogy a magyar iparnak még fejlettebb ágai is erős küzdelmet kénytelenek folytatni a hazai fogyasztók közönyével, a kik jobban kapnak a néha silányabb és drágább külföldi iparcikkiken, mint a hazai gyártmányokon s kénytelenek a hazai gyárak készítményeiket külföldi czimkével ellátni, hogy azok kelendőségét biztosítsák. A fővárosi lapokban többször felemlített ezen panasz egész terjedelmében ugyan aligha jogosult, mert éppen a közelmúltban is leplezték le egy osztrák gyárost, a ki készítményeit magyar gyártmány-

A KECSKEMÉTI LAPOK TARCZÁJA.

Egy vén asszony.

— Irta: Paul Schönthan. —

A gőzerőt korunkban ezer meg ezer ember veszi igénybe, hogy bekalandozhassa a világot. A körúttazási jegyek, a külön-, kéj-, háló-, étkező-, luxus- és villám-vonatok készséggel állnak az utazás dühétől elragadt közönség rendelkezésére és nehézkes őseink, kik csak érett megfontolás után s akkor is bizonyos ünnepiességgel szálltak a postakocsiba, ugyancsak ámulnának, látván, mily gyorsan, mily könnyelműen határozzuk el magunkat az utazásra.

Azt lehetne hinni, hogy a németek — a kik pedig minden csekélységből tudományt faragnak — az utazás elvi meghatározására is ügyet vetnek, de mindeddig még nem jelent meg mű a könyvpiacra, mely az „Utazás kátéja” vagy „Az utazás tudományának alapvonalai” címet viselné.

Ha mi a legelső, útunkba akadó kupéba belepréseljük magunkat, ott fázunk, unatkozunk, elalszunk és éhezünk, hogy ezek után szinte kerékbe töröttek érkezzünk meg a célhoz, — ez nem nevezhető utazásnak.

Othonosnak kell éreznünk magunkat a kocsiban, mint az az egyszeri utazó-ügynök, ki a Semmeringen való átúttáztában a robogó vonaton tökéletes ruhaeseréhez fogott, persze azt híven, hogy a hosszú alagúton át alkalma lesz e kényes művelethez. Tévedésből azonban a rövid alagúttat választotta.

Egy újoncz, avagy egy műkedvelő az utazás terén, a ki nem juthat saroküléshez és nyitott ablakát se tudja megvédeni, mindig sajnálatos benyomást kelt bennem, mert a magam kezdő korára emlékeztet vissza, ámbár még a legműveltebb „utazó művészszele” is megesis néha olyasmis, a mi számításán kívül esik.

Évek előtt az osztrák vasút G.-K. vonalát több hónapon keresztül igénybe vettem. A kalaúzok — szívélyes és megközelíthető egyének — többnyire szenvedélyes vagy legalább is alkalmi dohányzók voltak és igen tiszta megkülönböztetést tudtak tenni egy pénzen vásárolt rossz szivar s egy ajándékba kapott jó havanna között. Nekem, túlzás nélkül mondhatom, személyi rokonszenv folytán többféle előnyt nyújtottak. Éjszakai nyugalmamat minden lehető módon biztosították és mindenféle alkalmatlanságot, mint pl. élezelő vigéceket, kutyatulajdonost stb. távol tartottak tőlem. Birói kifejezéssel élve, „izoláltak” engem.

E vonat rendszeren éjjel után két perczel érkezett meg. Egyszer azonban a lehullott nagy hó jóval késleltette vonatunkat és én, valamint több paraszt útas, fázva, türelmetlenül várakoztunk a hideg, elhagyott állomáson.

A vonat végre berobogott s a G.-ben való tartózkodás a késés folytán megrövidült. A kondoktorok ide-oda futkostak, a kocsiajtók ki becsapódtak s a helyzetet éles hófűvás tette türhetetlenné. Jőmagam egy előttem eliramodó kalaúzt csiptem el a kabátja szárnyánál fogva és odasúgtam neki:

— Hallja, aludni akarok!

A megszólított figyelmesen reám nézett (valószínűleg fölismert) s aztán egy homályos kupéba tolt be engem, hol egy összekuporodott, látszólag asszonyi alakkal találtam magamat szemközt, ki mélyen aludni látszott s így nem is vett tudomást jöttömről. Midőn a kalaúz később jegyet jött bélyegezni, sajnálatát fejezte ki előttem, hogy nem tudott számomra jobb helyet szerezni; úgy is ez lévén az egyedüli fűtött kocsis a vonaton. Én kérdő tekintetvettem hallgatag útitársam felé a szögletbe, mire a kalaúz feleletképpen így mormogott:

— Egy vén asszony! . . . Nyugodtan alhatik tőle . . . Jó éjszakát.

nak tüntette föl, hogy nagyobb forgalmat csinálhasson, — de annyi bizonyos, hogy a közönség bevásárlásai alkalmával — akár megszokásból, akár a magunk ipara iránti bizalmatlanságból — a külföldi iparcikkeket előnyben részesíti.

Ezen ellenszenv leküzdése feltétlenül szükséges. Meg kell kedveltetni a közönséggel a magyar ipar termékeit, rá kell szoktatni annak vásárlására, mert iparunk részére első sorban itthon kell fogyasztó közönséget szerezni, csak azután indokolt a külföldi piacok felkeresése. Itt azonban még egy nagy akadályra találunk: kereskedőink konzervatív-hajlamaira, a kik szükségleteiket folyton a már megszokott külföldi forrásokból szerzik be, pedig egyes iparágak már hazánkban is olyan fejlődési fokon állanak, hogy ugyanolyan minőségű árukat a külföldiekhez hasonló, vagy még olcsóbb árak mellett szállíthatnak (szövőipar, vasipar némely ágai stb.). Meg kell tehát ezeket magyaráznunk úgy a kereskedőknek, mint a fogyasztóknak s ez esetben bizonyosra vehető, hogy a kecskeméti fogyasztóközönség a hazai ipar versenyképes termékei számára biztosítva lesz.

A legutóbbi közgyűlés a belügyminiszter körrendelete folytán kimondotta, hogy a hazai iparcikkeket a városi szükségletek beszerzésénél előnyben részesíti. Ez eddig is így volt a szerződéssel biztosított szállításoknál; nagyobb hatása ezen intézkedésnek attól várható, hogy jövőben ezen elvnek azon vásárlásoknál is érvényesülnie kell, a melyek a helybeli üzletekben rövid úton eszközölt megrendelésekkel eszközöltetnek. Így kényyszerítve lesznek az illető kereskedők a város által időnként keresett árukból magyar készítményeket is tartani raktáron, mi által ők maguk meggyőződnek a magyarárúk versenyképességéről; de mivel a város részére igénybe nem vett készletet magánosok részére is bizonyára forgalomba hozzák, azok használata és ismerete a közönség körében is terjedni fog.

Mindez azonban még nagyon kevés. Nagyobb eredmény várható — megfelelő keresztülvitel mellett — azon társadalmi mozgalomtól, melyet dr. Horváth Ádám ugyanazon közgyűlésen, a már említett belügyminiszteri rendelet tárgyalása alkalmával felszólalásával kezdeményezett. S ez alkalommal épen azzal kívánunk foglalkozni, hogy miképpen kellene ezen mozgalmat vezetni, hogy az sikeres legyen s — legalább városunkban — a magyar iparcikkek forgalmának fokozódását, a külföldi iparcikkek kiszorítását eredményezze.

Dr. Horváth Ádám azt indítványozta, hogy a fenti célra a sajtó, a kereskedők s a fogyasztók részéről az iparosok és mezőgazdasággal foglalkozók bevonásával egy bizottság alakíttassék s az vegye kezébe az ügyet. Ez igen helyes eszme s megvagyunk győződve, hogy sikeres tevékenység a bizottságtól csak akkor várható, ha abban az összes érdekelt körök és a sajtó is képviselve lesznek. Hanem azután jön a nehezebb kérdés: hogyan fogjon ez a bizottság a munkához? Megvagyunk ugyan arról győződve, hogy az indítvány szerint alakítandó bizottság megfogja találni a módokat, de feladatát megkönnyíteni véljük, ha teendőit előzetesen megbeszélés tárgyává tesszük s így a munkát mintegy előkészítjük.

A bizottságnak három fontos feladata lesz: megállapítása annak, hogy mely hazai iparcikkek azok, melyek a mi viszonyaink mellett a külföldi gyártmányok helyett forgalomba jöjjenek, — a kereskedők rábírása arra, hogy ilyen magyar származású cikkeket raktáron tartsanak s a fogyasztóknak ajánljanak s végül a fogyasztó-közönség érdeklődésének a fölkelése.

Az első kérdés megoldása aránylag a legkönnyebb, mert a kereskedelmi minisztérium és az Országos Iparegyet támogatásával könnyen meglehet állapítani, hogy miféle iparcikkek szerezhetők be hazai termelőktől versenyképes áron

és minőségben s ezekből a helybeli kereskedők közreműködésével megjelölhetők azok, melyek nálunk nagyobb mértékben fogyasztatnak, a melyekkel tehát a bizottságnak foglalkoznia érdemes.

A másik kérdés már nehezebb. Itt nézetünk szerint első teendő lesz a kereskedőket rávenni a magyar iparcikkek beszerzésére és raktáron tartására s azután a közönséget a sajtó útján, esetleg más módon is figyelmeztetni arra, hogy ilyen és ilyen hazai készítményeket hol vásárolhat? Természetes, hogy a bizottságnak épen a siker biztosítása céljából nagyon vigyázni kell, hogy ilyen módon csak kifogástalan áruk hozassanak forgalomba, mert ellenkező esetben az egész akció csak árthatna a magyar iparnak, mert hitelét hosszú időre megrontaná. Hasonló szigorral kellene állandóan ellenőrizni azt is, hogy a magyar cégér alatt külföldi gyártmányok ne kerüljenek eladásra. Ha azután már a közönség egyes kereskedőknél megszokja a jó magyar gyártmányokat, a többi kereskedők is kénytelenek lesznek azt szerezni be, mert ellenkező esetben veendőket elvesztik.

Talán még legnehezebb lesz a közönséget rászoktatni a hazai gyártmányok fogyasztására. De ha lelkes emberek veszik kezükbe az ügyet, állandóan agítálnak a sajtó útján, a társadalmi, politikai és szakegyletekben s ha a szigorúan megválasztott hazai gyártmányok jószágáról a fogyasztók meggyőződnek: a kecskeméti fogyasztók a magyar ipar számára bizonyosan megszerezhetők lesznek s azután már a külföldi cikkek semmi más úton-módon sem lesznek többé az itteni piacra becsempészhetők.

Nagy horderejű tevékenységet fejthet ki tehát az alakítandó bizottság, ha feladatát kellő körültekintéssel és hazafias buzgalommal végzi s azért úgy az eszme megpendítőjének, mint a bizottságnak törhetlen buzgalmat és kitartást kívánunk működéséhez.

Felhajtott bárányszőr gallérjába temetve fejét, kilincset óvatosan megnyomta s tovább folytatta kényelmetlen útját a külső futóhágcsón.

A vén asszony halkán hortyogott. Böröndöm után nyulva, csakhamar előkészületeket tettem az éjszakához.

Mily praktikus ficzkók ezek az amerikaiak: mennyire értik az utazást! Minő pompás útikészülékeket köszönhetünk nekik! — Mindenekelőtt felcseréltem hideg, kényelmetlen cipőimet a „nélkülözhetetlen, patent úti papucsokkal”, bivalyszőrrel bélelve. Azután felfűjtam a különböző kaucuk-párnákat, felraktam magamra a patent úti-szemüveget a fényellenzővel, a hópápszemet, a fülvédőt, a respirátort (az esetleg megakadó lélekzés gyógyítására), továbbá rendbe hoztam a többi apróságot, a melyek által a megszokás embere azon csalódásba ringathatja magát, hogy saját otthonában álmodozik.

A plaide-kendőkbe és shawlokba burkolt öreg mama tovább folytatta mély álmát. Terjedelmes előkészületeim a legkevésbé sem zavarták álmában, a mi az aggoknál a veszendő életerő jele. Miután Jean Paul tanácsát követve, gondolatban egypárszor tizig számláltam a számokat, csakhamar álomba merültem, melyet a számok monoton, értelem nélküli ismétlése idézett elő...

Tiszta, napfényes, fehér téli reggelre ébredtem s első tekintetem egy földön heverő kis könyvre esett, melyet nem ismertem magaménak.

Aranyos füdele: „Egy bakfis szenvedései s örömei” czimet viselte és nyilván a vén asszony ejtette el azt alvás közben. Érette nyultam, de karom nem volt elég hosszú hozzá s így óvatosan fölemelkedtem rögtönzött ágyamban, ámbar csak egyik lábam jutott a padlóra, mert egy ijedség megállította mozgási képességemet. Mit láttam!

Ott, hol az öreg asszony aludott, most egy ifjú, esinos leányka ült, karesú derekáig melegítő plaidekbe s takaróba bujtatva. Fejét — aranyos, szőszke fejceskáját — ábrándozva mélyesztette a sarokba és onnan összefont karokkal a téli reggelen látszott elmerengeni, miközben lehelle a hideg ablaktáblára kedves jégvirágokat rajzolt.

Néhány pillanatig valószínűleg észnélküli merevséggel ültem helyemen, mert fölöttem meglepődtem, midőn úticéltom nevét hangosan kiáltották odakinn.

Nem volt veszteni való időm, hisz már is induló félben volt a vonat. Gyorsan felugrottam, lekaptam fejemről a sapkát, lábaimról a papucsokat, a levegő fűtyölve szállt ki a kaucuk-párnából s egy pillanat elteltével

minden apróságom eltűnt a bőröndben. A hölgy, azt hiszem, egyszer se tekintett felém e lázas csomagolás közben.

A koci-fékező súrlódott, az ajtó megnyílt s a kalaúz — jégcsapokkal a bajszán és prémgallérján — elem sietett, hogy a kiszállásnál segítségemre legyen.

A nagy sietségben búcsú-üdvözlötlet dadogtam, melynek hivatása lett volna szégyenkezést, rémületet és bocsánatkérést kifejezni...

A szőke angyal — minden nagyítás nélkül mondhatom: az volt — nem felelt, de ha nem csalódom, félrefordított kedves arcáról gúnyos mosolyt olvastam le.

Midőn a kocsiajtó ismét becsukódott, a kalaúzra támadtam:

— Az ördögbe is! Mit beszélt maga nekem egy vén asszonyról? Nézze meg jól, hisz az egy ifjú hölgy, egy gyönyörű hölgy! Miért nem mondta ezt nekem mindjárt?

A kalaúz sunyi módon reám nézett:

— Ön uram azt mondta, hogy *aludni akar*, — mondá némi hangsúlyozással.

Formátlan, bélelt keztyűjébe dugott jobbajával szalutált s a lassan meginduló vonatra föluggott.

A gazember!

Uraskodás!

Hova-tovább mindjobban elharapódzó emberi gyarlóságra pazaroljuk most a szót.

„Hajdanában más idők jártak. Könnyebb volt az élet, olesőbb a megélhetés!” Nem egyszer halljuk idős, élemedett emberek ajkairól e sóhajos szavakat, a kik elszomorodva szemlélik azt a küzdelmet, a mit gyermekeik, unokáik végigharcolni kénytelenek, hogy megélhetésüket valahogyan biztosítsák.

Bizony, immár komor, sötét felhők tornyosulnak a szív és a gondolkodás látköre fölé, ha azokat a megváltozott viszonyokat a kereset és a szükséglet között összehasonlítjuk az ezelőttekkel, ha gondosan megfigyeljük a jelenlegi kárhozatos irányt, a melyet csaknem kivétel nélkül követ a mostani nemzedék, a mikor mindenki többnek akar látszani, mint a mennyit a zsebe, vagy az esze megenged, a mikor az emberek egymás rovására fölfújják magukat.

Mi mindent nem okoznak az emberek azért, hogy nyomorognak és kinlódnak, hogy túrheterenül nehéz a megélhetésük? Hányféle okot hoznak fel erre, kezdve az adótól, végig egészen az élelmiszerek megdrágulásáig, csak azért, hogy mentegessék fáradozásaik eredménytelenségét. A valódi, az igazi ok pedig legtöbb esetben az uraskodás vágya, az urhatnomság átkos szenvedélye, — ezt azonban eltagadják, vagy talán meg sem látják.

Pedig nincs ennél veszedelmesebb és pusztítóbb nyavalya, a mi a jólétnek, a vagyon szerzésének, a csöndes boldogságnak nagyobb ellensége volna.

Hány tönkre jutott család siratja boldogságát, nyugalmas életét, hány férfi vesztette már el állását, mindenét, becsületét, hány nő lett boldogtalan, vagy könnyelmű, mennyien tévedtek a nem igaz útra, hányan vesztették már eszüket az urhatnomság borzasztó járma miatt.

De ne gondoljuk, hogy csak a nagy urakról van itt eme sorokban szó, kik a gyönyörökben virágról-virágra szállva, élvezetet vásárolnak drága pénzükön s ily módon elfecsérik az öröklött nagy vagyont. Oh, nem ezekről szólunk, hiszen a ki elődeinek örökét csak mulatozásra tudja felhasználni, s nemzetének miben sem hoz hasznot, az megérdemli sorsát. De te magyar nép, ki verejtékel keresed kenyeredet, te, a ki nemzetednek egyik támasztó oszlopa vagy és fentartója, te is az urhatnomság igáját nyögöd.

A munkás, az iparos nagy urat akar játszani; a béres úgy akar élni, mint gazdája, a két ökrös gazda a hat ökrösön is túl tenne, ez utóbbi pedig nagyobb lábon él, mint jövedelme megengedi. — A munkás úr akar lenni, az iparos a tekintetes czimnél nem adja alább, a hivatalnok, orvos, ügyvéd meg nagyságotlatja magát; a nagyságos úrnak a nagyságos czim is kevés és így tovább; mindenki többnek és nagyobbak akar látszani, mint a mennyi igazában s úgy akar élni, a hogy körülményei és jövedelmei meg nem engedik.

Itt a hiba, itt az a lejtős út, mely a romlásba visz s a melyen ha valaki megindul, csak nagy lelki erővel és becsületérzéssel képes élete folyását más, jobb irányba visszatartani.

A régmúlt időkben nem adtak annyit a módira, a látszatra, nem akarták az emberek az egész világnak kimutogatni, hogy mijük, mennyijük van a ládafiában. Csöndes boldogságot kerestek a házi tűzhely körül és találtak is. — Mikor a fáradságos napi munka után, vagy egy heti dolog végeztével a családi körben pihente ki a gondos apa az ő testi törődöttségét, ott a családban találta fel munkája jutalmát s azt az erőt, a melytől szinte újra megifjodva léphetett ki a munka folytatásához. — Most azonban ritka az ilyen ember, mint a fehér holló.

Feltünni, többnek látszani, mint a mi, urizálni, — ez a jelszó. Persze, hogy így aztán nem megy jól a dolog, nem pihentek az erők, kevesebb a munkakadvs több az... adóság. A vége pedig a tönkrejutás, inség és nyomorúság.

Ez ellen kell tehát küzdeni. Csak addig nyújtózzunk, a meddig a takaró ér, akkor biztosan nyugodt, boldogabb éltünk lehet s a csöndes megelégedettségben több lesz örömmünk, mintha talán esábitóbb, de gonoszabb utakon haladva, az uraskodás szenvedélye kalauzol.

F. N.

A tölgyek földrajzi elterjedése.

(Folytatás.)

Az erdélyrészi dombvidéknek is jellemző fája a tölgy, vele találkozni az országkeret szélén mindenütt, noha már összezsugorodott mennyiségben; Szász-Sebesnél és a Lepusnik mentén 700—800 m. magason, de itt-ott még 1100 m. magasságig is. Kövenden azonban Torda-Aranyosban a Csere-alja tulajdonképp kiirtott tölgyerdő. Magyarországi tölgyesei a legközelebb mult félszázadban erősen megfogyatkoztak, de azért Európa országai között ma is hazánkban van aránylag a legtöbb tölgyerdő s nekünk vannak a legsajátságosabb és legérdekesebb tölgyfajaink, mondja Simonkai Lajos. A XIII. s. ázadban Tykod vagy Majorház esalókői pusztá határában volt tölgyesek maradványa még a XIX-ik század 60 as éveiben is diszlett, csak ma hálnak ki lassankint az ősmocsár tölgyek.

A fajvegyületek (species hybridae) hazánk délkeleti részeinek tölgyeseiben nem ritkaságok, sőt a kevert tölgyesekben figyelemreméltó számra rúgnak. Európa tölgyeiből Simonkai 52 fajt sorol föl, (Akad. Ertesítő 1891. 459—460.) az éjszaki féltekére legalább 330-at lehet számítani. Szerinte is három nagy tenyészeti középpontjuk van a tölgyeknek: az indo-japáni, az ó-világ nyugotvidéke és az amerikai. Az európaiaknak makkja egy nyáron érik, a keleti középponton két nyár folytán.

Hazánkban Középeurópa tölgyei az uralkodók, de a cser meg a magyar tölgy már átmenetiek a keleti típushoz, mert a cser makkjai 2-ik évben érnek. A hazai tölgyfajok: a Qu. robur (kocsányos vagy mocsártölgy), a Qu. sessiliflora Salisb. (kocsánytalan), a Qu. lanuginosa (szőszös), a Qu. conferta (magyar), a Qu. smilax (magyar), a cerris (cser). A hybridák nevezetesebbjei: a Qu. Csatói Borb., a Qu. tridactyla Borb. a Qu. Kernerer Simk., a Qu. dacica Borb., a Qu. Széchenyiana Borb., a Qu. Haynaldiana Simk., a Qu. Budenziana Borb., a Qu. Tabajdiana Simk., a Qu. Bedői, a Qu. Jahnii, a Qu. devensis, a Qu. austriaca stb.

Galíciában a podoliai síkok uralkodó faneme a kocsányos tölgy s ott nemesak tiszta nagy csoportot alkot, de kítűnő fát is ad; az új ültetésű erdőkben azonban hamar elnyomja őt a gyertyánfa. A mint a táj emelkedik, megtartja bár szépségét a tölgy, de a tavaszi kidomborodásával elmarad a többi korábban zöldelőkötől; úgy hogy szinte ő az egyedüli emlékeztető még a nemrég elmúlt télre, — helyenként pedig oly sűrűn nőtt ott is, hogy saját fiatal nemzedéke sem igen bír föleseperedni, úgy elfogja előle a levegőt és világosságot. Bukovinában nagyobb súlyt fektet a cigány arra, ha valamely törzsbelle áldja meg a házasságát tölgyfa alatt, mintha azt az oláh pap templomban teszi.

Idegen származású, de már meghonosodott tölgyneve Csehországnak a Qu. rubra; azok a törzsek, a melyeket Schwarzenberg Vilhelmina hercegnő a prágai jubiláris országos kiállításra küldött s azok az eszközök és butorok, melyek a nőtstiezi uradalomban termelt Qu. rubra fájából készültek, kétségtelenül tanúsítják, hogy az a fanem jó tenyészik ott s a megtelepítésre már használhatóságánál fogvást is nagyon érdemes. Az Érezhegység Ullersdorf nevű községének tölgyfája 10 m. derékkörületű és a törzse teljesen ép.

Németországban a ma legnagyobbak ismert tölgy 9-36 méter körületű, elfér az üregében 35 tíz tizenhét éves gyermek. Németországnak 1383-ban 486,913 hektár tölgyerdeje volt. Norvégiában Jenköpingtől mintegy 30 km. távolban Visingső sziget pompás tölgyerdeivel a kék Veterső kö-

zépén bájos kis paradicsom képét mutatja. Harnás állomásnál Svédországban, a szélesség 60 ik foka és 30 perceze alatt vette először észre Halász Mihály, hogy a tölgyerdők ritkulni kezdenek, — ez volna tehát a szélső pont Európában, hol a tölgy szabadban tenyészni megszűnik. Norvégiában Prestegaard tartományban Skiedsmo táján fordul csak elő. Május 25-én még lombtalanok, mint nálunk télen. Tromsöben sok új tölgyfahordót lát és azt felelik kérdésére, hogy a tartományban vágott fából készültek azok. Dronthjemben a Tordenskiold nevű parkban egy teljesen kifejtett kis tölgy ötlük szemébe júliusban, Christiansandban pedig sudar cserfák. Svédországban a bükkfa terjeszkedése fenyegeti a tölgyet, Dániában és Poroszországban pedig a fenyő győzedelmeskedik fölötté.

Az 1867-iki párisi világkiállításon Puy de Dome departementből 287 éves, 12 m. magas tölgyfatörzs volt látható, a gyökere fölött 1 m. magasságban 12 m. volt a körülete. Abbazia mellett az örökzöld tölgyerdő messzire terjedez, benne szereplő fa a Qu. ilex, télen is szürkés-zöld merev levelekkel. Az utóbbi párisi világtárlatra Ausztriából egy tölgyderék küldöttek, hossza 8 méter, kerülete 9 méter volt, a súlya 14,000 kilogramm. Angliában a windsori sétakert tölgye derékban 10 m. kerületű, a korát 1200 esztendőre becsülik.

Szerbia középvídkén a Sumádiában nagy tölgyerdők vannak s azok gyakran nyújtottak menedéket a fölkelő szerbeknek. A Balkán félsziget régi római útjai mentén százados tölgyek vannak, de azokat a török vandalizmusa csak pusztítja; alattok raknak tüzet, bele kap az a faóriásokba és lepusztítja, az utánok jövő utascsoport a ledölt fa elszenesedett darabjai mellett főzi meg pilafát a riskásást ürü húst. (Hackländer: Orientreise 1863. I. 51.) Unger Euboea szigetén gyönyörű Qu. calliprinos Webb tölgyeket látott. Krimben a tölgyek egyéb fákkal keveretlenül 570 m. magasságon kezdenek uralkodni.

Középeurópa a legfejlettebb tölgyek hazája; de azért a római Campagna is lel az árnyékkereső útas 100 évet meghaladó görösös tölgyeket (Qu. robur), melyeket a közel tenger viharai megtéptek és mégis szépek. Hasonlókkal találkozni helyenként még a pontini mocsárookban is. Az Algídis hegy örökzöld tölgyeit Horatius „nigra frons”-nak nevezi. Csodálkoztak rajta az olaszok, midőn a kivágásra ítelt serpenterai tölgyerdőt a Német birodalom kormányja csak azért vásárolta meg, hogy a természet barátai részére maradjon valami a táj szépségéből.

Viktor Hehn Itália erdőiről szóltaiban azt mondja, hogy a Qu. ilex, a sötét, erős és minden egyéb fát kiszorító örökzöld tölgy; az általánosan ismert paratölgy (Qu. suber), az úgynevezett alparatölgy (Qu. pseudosuber), a Qu. appennina, a Qu. Cerris, a Qu. Farnetto, az ehető gyümölcsű Qu. Castagnara, és a tölgynek többi alfajai szinte nehezen osztályozhatók. Okát azonban meg nem fejt, megfelel arra az algéri tölgyek kutatója Trabut.

A délitáliei Sila hegységben tölgy, cser és parafa diszlenek. Spanyolországban honos a levélhullató Qu. tozza és Qu. lusitanica. Valenciában már a Qu. suber és Qu. ballota, a Sierra Nevada ban, a Qu. alpestris; a Sierra Gradarama déli oldalán a Qu. ballota képez kisebb-nagyobb berkeket, de a szálas erdő ritka; a Sierra Morenán már paratölgyekkel váltakozik, de tovább délre a Qu. ilex is hozzájuk társul. Megesodálta Hesse-Wartegg Gibraltárban a paratölgy-erdőt, mely ott néhány mértföldnyi körületben terjed; annyira hasonlókul lelta annak sudarait, lombsátorát, fatörzsei méretét és az alattok sarjadt élénk zöld gyepet a németországi tölgyerdőkhöz, hogy azt hitte, Holsteinban és nem a Gibraltárnál jár.

Ejszakafrikának legnevezetesebb két tölgyalakja a Qu. ilex és Qu. coccifera. Ez utóbbinak fiatal lombzata fénylő, vörösbarna levelének minden szélkarélya puha tuskékké csúcsosodik. Utóbb bőrneműekké vastagszik mind a két tölgyfajtának a levélzete és 2—3 éven át tart ki. A Qu. ilexnek édes

a makkja, élvezni is szokás. Azt írja Rade a megnevezett két tölgyről, meg a Qu. suberről, hogy nagyon eltérők a leveleik és makkjaik mind alak, mind nagyság dolgában, s meglepőnek tartja, hogy az éjszakai afrikai tölgyek annyira hajlandók koresek létrehozására s azok természetképesek.

Trabut tanár foglalkozott behatóan a kérdéssel és sok levelet gyűjtött, a melyeken sokszor felismerhető, melyik fajta volt a kores létrehozásában a hatalmasabb. Algirban a Qu. agrifolia a Qu. ilex és Qu. coccifera kereszteződéséből áll elő. Sőt a lombhullató fajták is kereszteződhetnek az örökzöldekkel, mint azt az Atlasz vidékig vonuló erdőkben látni. Ezek egyike a 36 m. magas Qu. Mirbecki, mely külső megjelenésére nézve közel áll a mi kocsántalan tölgyünkhöz. A Qu. Mirbecki és Qu. ilex olyan tölgyeket adnak, a mely nagyon hasonló a Qu. lusitanica-hoz s olyan erdőkben honos az, hol a Qu. ilex, Qu. suber és Qu. Mirbecki együtt nincsen.

A gesztenye levelű (Qu. castaneaeifolia) a kabylok földén honos és magasabb a paratölgynél, de található a Kaukaszban is Talyok mellett a Kaspienger délnyugoti szögletén. Ez a tölgy a Qu. suberrel éjszakai Afrikában létrehozott olyan koresot, a melynek Trabut Qu. numidica nevet adott. Az elsőből nyerte formáját, az utóbbitól dereka paraképletét. Ugyanezen szülők koresgyermeké a Qu. kabylica, mely a paratölgy képét viseli, de lombhullató, a levelei puhábbak és hosszabbak, sőt van olyan kores is, a mely a derekán nem termel parát, csak parásodó dudorodásai vannak.

Éjszakamerikában a Mount Hood őserdői valamikor Qu. Garryana-ból állottak, ma annak még egyes főnmaradt törzsei közé hatalmas sárgafenyűk (Prinus austrialis) települnek; a hegy aljában vannak még 15 m. magas Garryanna tölgyek, a Rocky Mountains keleti oldalán vagy 20-féle más tölgy, de a nyugotin csupán a megnevezett. Délen Natchez vidékén már az örökzöld Qu. virens (Live oak) a gyakori, melynek egyes csoportokban álló törzset úgy meglepik a szakálás zuzmó (Usnea), meg az ananász-féle Tillandsia kuszó indái, hogy a levézetét teljesen eltakarják, minek folytán minden olyan tölgyfa egy-egy élő romnak a képét nyújtja.

A paratölgy meghonosításával Californiában 1878-ban tettek kísérletet és szépen sikerült az Los Angeles county-ban, behozatalára az szolgáltatott okot, hogy a vidék föllandult bortermelése sok dugót követel. Mexico-ban a 2215 m. magasán fekvő Patzcuaro tavat tölgyekkel benőtt magaslatok övezik. A Qu. californica egyike a 21-féle tölgynek, melyek Középamerika keleti lejtőin 900 m. magasságban kezdődnek, de a Nagyóceán felé mélyebben bocsátkoznak le. A Cofre de Perote hegy megmászásánál azt tapasztalta Humboldt, hogy 3075 m. magasságig fordul elő a Qu. spicata és Qu. crassipes.

A mexikói tölgyek 800—3100 méter magasságok között diszlenek. Francia tölgy (french oak) nevet Jamaika szigeten a Big-nónia egyik fajtája visel, de a nép nomenklatura sokszor vét a tudomány műnyelve és a rendszertan ellen. Délamerikában Bogota táján az erdők szélein hatalmas tölgyek állnak és az ő robur nevükről egy ott közel község is Los Robler nevet visel. A Qu. granatensis Délamerika tölgye. A Mississippin mentén növe tölgyeknek egész szomorú-fűz külsőt kölcsönöz a Mississippin moha. Kansasban sokra becsülik a spanyoltölgyet (Qu. elongata), mely ott egészen közönséges, ritkább azonban a fekete tölgy (Qu. ferruginea). Nálunk a Qu. alba, Qu. coccinea, Qu. palustris, Qu. rubra nem igen szenvednek a fagyoktól; midőn meghonosításukkal kísérletek történtek, úgy játszik, hogy Éjszaka-amerikai őshazájuk elegendőképp megedzette őket.

A mit a múlt században Qu. indica néven emlegettek, tulajdonképp nem is tölgy, — hanem mivel első pillanatra hasonló hozzá, Bontius természettudós elnevezte annak. A teakfa ez, melynek ifjabbik Linné Tectonia grandis nevet adott; az afrikai

tölgy az Oldfieldia africana Benth. Egyik sem rokon a tölgyhöz, mert az elsőnek alakos (Personata) a virága, mint a Verbenának, az utóbbi pedig az ebtejfélék (Euphorbiaceae) családjának a tagja. Csak abban egyeznek meg a tölgyvel, hogy a fajok talán még elpusztíthatatlanabb, mint azé. Atlagos méretek: kocsányos kocsánytalan magasság . . . . . 20 m. . . . . 35'0 törzsátmérő . . . . . 7 " . . . . . 4'2 életkor . . . . . 2000 év . . . . . —

Megszűnik pedig diszteni a tölgy, a hol 4 hónapnál rövidebb a ideig van csak 10° C. közép-hőmérséklet. Horváth Géza szerint a tölgy magyar neve az oszét nyelvű tul dz e szóból ered, mi szintén tölgyet jelent.

Hanusz István.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Halálozás.** Z a y R a y m o n d, szentferenczrendi áldozár, hosszú áldásos működés után folyó hó 2-án, életének 62 ik évében hosszú betegség után elhunyt. A mindenki által becsült pap temetése a közönség nagy részvéte mellett folyó hó 4-én ment végbe.

— **A Kossuth-szobor** alap javára aug. 20-án tartott népmulatság rendező bizottságának tagjai, a szép eredmény öröme, a maguk s ezen eredmény elérésében jelentékeny sikerrel fáradozó hölgyek kárpótlására, mivel nekik a rendezés fáradságos teendői mellett munka igen, de mulatság minél kevesebb jutott, e hó 2-án, szombaton este igen sikerült mulatságot rendeztek a vasúti sétatéri Vigadó nagytermében. A rendező bizottság előbbkelő tagjainak elmaradása, mely a vacsorát is késleltette, eleinte lehangolta ugyan a jelenlevőket, de a kiszolgált jóízű vacsora és bor, azután a czigányok tűzes talpalávaló játéka meghozta a jókedvet úgy, hogy a mulatság csak a hajnali órákban ért véget.

— **Halálozás.** A következő gyászjelentést vettük: B. Kiss Lajos és neje Papp Ilona mint szülők, Papp Ferencz és neje Dékány Judit, Özv. B. Kiss Lajosné mint nagyszülők, az összes rokonság nevében is fájdalmas szívvel tudatják kis fiuknak, illetve unokájuknak B. Kiss Lajoskának folyó hó 7-én délután 7 órakor egy hónapos korában történt gyászos elhunytát. A kedves halott hült teteme folyó hó 9-én délelőtt 10 órakor fog az ev. ref. egyház szertartása szerint a Főiskola-tér 5. t. 120. számú házból a felső temetőbe örök nyugalomra tételni. Kecskemét, 1899. szeptember hó 8 án. Áldás és béke poraira!

— **Halálozás.** Id. Dékány Imre földbirtoke, egy szélesen elterjedt tisztelt család tagja, életének 79-ik évében folyó hó 5-én elhalálozott. Temetése a közönség igaz részvéte mellett folyó hó 7-én ment végbe.

— **Polgári leányiskolánk** a hygienia szabályainak megfelelőleg paedagógiai szempontból is egyik büszkeségünk, monumentális csinos külsejével pedig mint városunk egyik legszebb épülete, annak díszére szolgál; annál feltűnőbb az a rendetlenség, a mely jelenleg az iskola környékén uralkodik. Közvetlen az iskola úteza rendetlen, hepe-hupás, előtte levő téren a minden piszok tanyája: a zsbivásár, átellenben pedig egy piszkos pálinkás bolt, a honnan elzüllött alakok részegen támolyognak ki és botránys magaviseletük által nemcsak a járókelőket botránkoztatják meg, hanem a serdülő kis leánykáknak — hogy többet ne mondjunk — sok kellemetlenséget okoznak. Elvárjuk hatóságunktól, hogy a szemetszűrő, ronda állapotokban intelligenciánk serdülő leánykái érdekében is haladéktalanul intézkedni fog.

— **A Kecskeméti Polgári Dalkörnek** saját pénztára javára ma vasárnap 1899. évi szeptember hó 10-én, a Katonásétatéri vigadóban rendezendő nyári mulatságára ez úton is felhívjuk t. olvasóink figyelmét. A hangverseny a következő számokból áll: 1. Huber Károly: Király-induló. Énekli a Dalkör. 2. Népdalok. (Baryton-solo.) Énekli Csász József úr. 3. Thern K.: Nem tudom, én mi a bajom. Énekli a Dalkör. 4. Hegedű-solo. Előadja Koller Ferencz úr. 5. Szent-Gály: Há-

rom magyar dal. Énekli a Dalkör. 6. Monolog: Előadja Biró Bertalan úr. 7. Káldi Gyula: Szabadságharcezi dalok. Énekli a Dalkör.

— **Az államilag segélyezett** városi zeneiskolában a beiratások az 1899—1900. iskolai év első felére e hó 15 ig meghosszabbítottak. Növendékek fölvetetnek még az összes tanzakokra, naponként d. e. 8—12 ig és d. u. — vasárnap kivételével — 4—6-ig az iskola helyiségében, (volt ezredesi-lak, I. em.) Bővebb értesítést ad a kijelölt időben az igazgató.

— **A kecskeméti szintársulat** ez idő szerint a közönség kellő pártfogása mellett jelenleg Szarvason játszik. Úgy értesülünk, hogy társulatunk a jövő hó elején már hazajön, mire nézve az előkészületek foganatosítása végett az intézőség e hó 16-án elfoglalja a színházi irodát. Helyén valónak tartjuk tehát a szintársulat teljes névsorát a következőkben közölni. Műszaki személyzet: Micssey F. György igazgató, Füredi Károly titkár, Mezey Kálmán főrendező, művezető, Rajz Ödön szakrendező, Húber Miksa kar-nagy, Balla Imre ügyelő, Markó Elemér sűgő. Működő személyzet: K. Hegyesy Mari hősőnő, szende színésznő, állandó vendég, Kapossy Józsa opera és operette primadonna, Micsseyné Bácskay Julesa népszínmű primadonna, Juhász Ilka opera és operette coloratur, F. Barts Aranka opera, operette és népszínmű énekesnő, Szirmay Olga opera és operette énekesnő, Koppán Margit operette énekesnő, Kürthy Sári hősőnő és szende színésznő, Kende Paula szende és szubrette színésznő, Tordai Etel társalgási és szoubrette színésznő, Várfalvi Anna vígjátéki naiva, Vajda Ilona társalgási és naiva, Aitner Ilka drámai és vígjátéki anya, M. Nagy Mari komika, Mezey Kálmánné, Fürst Hermin, Pataki Ilona, Pataki Anna, Vataki Vilma, G. Huber Anna, Mikei Rózsika, Jászay Olga, Latzkó Olga kar- és segédszínésznők. Margittay Józsa, Gyöngyösi Miczi tánczosnők. Férfiak: Molnár László drámai hős, szereimes, állandó vendég, Tollagi Adolf komikus, állandó vendég, Mezey Kálmán jellemszínész, intrikus, Rajz Ödön bonvivant és szerelmes, Füredi Károly társalgási színész, Békeffy Lajos opera és operette tenorista, Kemény Lajos opera, operette és népszínmű baritonista, Kardos Éde bonvivant és naturbursch, Haday Sándor drámai apa és jellem, Szentes János operette buffo és kedélyes apa, Gömöri Jenő komikus és naturbursch, Magas Béla komikus, tenorbuffo, Juhay József lyrai szerelmes, Szabados László apa, Tóth Lajos, Balla Imre, Miksay Róbert, Fodor József, Gulyás Gergely, Gara Jenő, Marosi Simon, Parlagi Lajos, Szilágyi Győző kar- és segédszínészek és 17 zenész. Az összeállított névsorból tehát szintársulatunk hatalmas művészi erejére következtethetünk s teljes reménnyel nézve a szintársulat működése elé, bizvást állíthatjuk, hogy közönségünk a télen élvezetdús színiestélyekben részesül.

— **Az „Eötvös-alap országos tanítói egyesület“** az alapszabályaiban kitűzött czél érdekében s hogy tagjaival nemcsak ösztöndíjak és segélyek nyújtásával tegyen jót, hanem vidéki tagtársaiknak a budapesti tudományegyetemen vagy egyéb fő- és szakiskolákban tanuló gyermekeinek kiképeztetését is megkönnyítse: a „Budapesti szállodások, vendéglősök és koresmárosok ipartestületéhez“ minden évben folyamodik, hogy annak tagjai egy-egy vidéki tanító gyermeke számára a tanév tartama alatt ingyen déli ebédet adni sziveskedjenek. Ezen megkeresésükre a múlt tanévben 107 vidéki tanító fia részesült az ingyen déli étkezés jótéteményében. E jótéteményben a jövő tanévben csak azoknak a kartársaknak a fiai részesülhetnek, a kik az „Eötvös-alap“ pénztárába a f. évi szeptember 1 ig a 20 frtos örökös tagsági díjat beszállítják. Az ezen jótéteményben részesülni óhajtó tanulók az egyesület elnökségéhez intézett kérvényeiket Lakits Vendel titkár úrhoz f. évi szeptember 15-ig küldhetik be (VI. Érsek-úteza 4). Melléklendő az 1899/99. tanévről szóló iskolai bizonyítvány vagy index-másolat és az igazolvány arról, hogy a folyamodó melyik intézetbe vetetett fel. A kik indexeiket az Eötvös-alap elnökségénél félevenként bemutatni elmulasztják, a jótéte-

ményben többé nem részesülhetnek; elesnek ezen kedvezménytől azok is, a kik már ezt három ízben élvezték, ha csak atyjuk az alap jótéteményeihez való jogosultságot a 20 frt örökös tagsági díjnak másodizben való beszo- gáltatása által meg nem szerzi újból. E jóté- temények odaitélésére nézve az „Eötvös-alap gyűjtő és kezelő orsz. bizottság” folyó évi szeptember 20-áig intézkedik.

— **Erzsébet királyné emlékalbuma.** Ma- gyar nőkhöz méltó szép és gyöngéd gondolat volt, hogy a legelső magyar asszony szomorú halálának évfordulójakor a magyar nők lát- ható jelét adják annak, hogy a jóságos királyné emlékéit sohasem feledik s nemze- dékről-nemzedékre szeretettel fogják ápolni gyermekeik szívében. Ennek megkapó és impozáns kifejezése az a hódoló részvétirat, a melyet a nők ezrei irtak alá s a melyet a szomorú évforduló alkalmából küldöttésgileg adnak át Király öfelségének. A részvétirat- ot az „Előkelő Világ” szerkesztősége ritka fényű és művészi becsű albuma foglalta. A magyar nőkhöz méltó remekmű az „Előkelő Világ” szerkesztőjének Lengyel Gizella dis- tingvált ízlésének és fáradszónak buzgósa- gának köszönhető. A gyönyörű albumot, mielőtt átadják öfelségének, közszemlére állítják, a miről a hírlapok útján értesül a közönség. Az album az átnyújtás ünnepe után sok- szorosítva is lesz, úgy hogy a közönség öt koronáért emlékül meg is szerezheti. Az albummásolatok előfizetése szeptember hó 15-ig küldendő be az „Előkelő Világ” kiadó- hivatalának. A kegyeletes nemzeti emlékmű- vet melegen ajánljuk hölgyeink figyelmébe.

— **A polgári leányiskola fejlesztése.** Mint mult számunkban is irtuk, a polgári leányiskolába a f. tanévben oly számmal jelentkeztek a növendékek, hogy valószínűleg parallel osztályok felállítása válik szükségessé. Ez az állapot csakugyan bekövetkezett. A már régebbi idő óta fenálló kettős I. osztályok mellé, most a felügyelő bizottság két 2-ik osztály felállítását határozta el, mihez képest kiegészítő tanerőül Faragó Béláné szül. Szalon- tay Margit úrhölgyet alkalmazta.

— **Kimutatás.** A helybeli Kossuth-szobor javára következő adomány folyt be: Eddigi kimutatás 8739 frt 89 kr. A Szt.-István napi népmulatság rendezősége által tartott mulat- ságból fent maradt jövedelem 1 frt 30 kr. Összesen 8741 frt 19 kr.

— **Új paragrafusok.** A m. kir. állam- vasúton szeptember hónap első napjától kezdve a személy- és podgyász-díjszabás némi változást szenved. A módosítás leglényegesebb része abból áll, hogy annak az útnak, aki tizennegyedik vonalszakaszú jegyet vált, meg kell mondania, hogy hova utazik. A vasúti pénztárnál a jegyre a megnevezett állomást följegyzik s így a jegy tulajdonosa tovább nem utazhatik. Eddig az ilyen jegy- gyel útazó utas bárhova mehetett és bárhol is kiszállhatott. Ide vág az új paragrafus is, amely elrendeli, hogy a tizennegyedik vonal- szakaszú jegyet csakis olyan vonatokhoz adják ki, amelyeknek kellő csatlakozásuk van s amelyekkel a rendelkezési állomás leg- gyorsabban érinthető. E két intézkedéssel az eddig itt-ott előforduló manipulációkat ki- zárják, megakadályozva azt, hogy egy jegy- gyel két útas útazhasson. Aki eddig a jegy megváltása után határozta el magát arra, hogy magasabb kocsiosztályban vagy magasabb rangú vonattal utazik, a pénztárnál váltha- tott pótgjegyet s ott fizette meg a pótdíjat is. Ezentúl a megváltott jegy mellé pótgjegyet csakis a vonatokon adnak ki. Ezt a szolgál- latot a kálauzők teljesítik. Szomszédos for- galmú jegyekkel azonban sem magasabb kocsi- osztályba, sem magasabb rangú vonatba át- szállani nem lehet. Szeptembertől kezdve a vasút kombinált menetjegyeket ki nem ad, azt azonban megengedi, hogy egyes rész- vonalakra személy- és gyorsvonatú jegyeket az útasok külön-külön válthassanak. Igen lényeges újítás történik a menetdíj-kedvez- mény tekintetében is. Szeptember elsejétől nyanyis olyan menetdíj kedvezmény, amely szerint harmadosztályú jeggyel a második osztályban lehet utazni, nem lesz. A ked- vezmény abból fog állani, hogy az útas a használt osztálynak a felét fizeti, ami azt

jelenti, hogy menetdíj-kedvezményt használók olesőbban tehetik meg az utat. — Érdekes az is, hogy a 4—10 éves gyermekek ezentúl szintén féljeggyel utazhatnak, még pedig a szomszédos forgalomban is. Megszűnik tehát itt a régi rend, hogy például a második osztályban menő gyermeknek harmadosztályú jegyet kelljen váltani. A gyermekek tehát szintén nyernek az újítással. Ami az évi bérlet-jegyek egy részét illeti, az a jövő év- től szintén változást szenved. Az éves bérlet- jegyek, már t. i. a harmadik osztályúak, a gyorsvonatokra nem lesznek érvényesek, vagyis azokhoz gyorsvonati pótgjegyet váltani nem lehet, mert csakis személyvonatokon használ- hatók. A podgyász-díjszabás terén történő változás azokra nézve lesz előnyös, akik több podgyászszal utaznak, mert szeptemberben elsejé- től a díjat nem a csomagok tényleges, hanem a csomagok öszsúlyának átlaga után számít- ják, ami az útasokra nézve megtakarítással fog járni. Megemlítjük még, hogy azt, aki perronjeggyel a kocsiba lép, vagy aki a pályaudvart jegy nélkül hagyja el, legalább is hat korona bírsággal sújtják.

— **A beiratás.** A róm. kath. főgimnázium- ban beiratkozott 338 nyilvános és 7 magán- tanuló, összesen 345. Növekedés a mult tan- évhez képest 15.

— **A polgári s vele kapcsolatos elemi leányiskolába** a beiratások e hó 1-én kez- dődtek meg s 6-ig bezárólag folytak. Oly nagy számmal toltult a közönség az eddig is jóhírnévnek örvendő intézet új iskolájába, hogy a jelentkezők csakhamar megtöltötték a tantermeket, hogy valószínűleg parallel osztályokat kell felállítani.

— **A „Nemzeti Zenedében”** a növendé- kek beiratása f. évi augusztus hó 30-ától bezárólag szept. hó 5-éig az intézet helyi- ségében (Budapest, IV. Újvilág úteza 14. sz.) naponként délelőtt 9—12 óráig történik. Ezen időn túl csakis külön igazgatói engedély alap- ján naponként délután 3—5 óráig. Mindkét nembeli növendékek felvétetnek az ének, zong- gora, czimbalom, hárfá és öszses vonós- és fúvó-hangszerek, továbbá az összhangzattani, zeneszerzési, zenetörténeti és aesthetikai tan- szakokba, a vonósnégyes- és zenekari-iskolába, valamint az egyházi zene és lythurgiai tan- szakokba. Beiratási-díj 6 frt.

— **Hangverseny Lajos-Mizsén.** A Lajos mizsei ev. ref. egyháztanács e hó 7-én az építendő templom és paplak javára sikerült hangversenyt rendezett. A rendezőség ez alka- lomra gondoskodott az olvasókör helyiségei- nek csinos feldisítéséről s igen ügyesen állított föl egy kis színpadot. A műsor öszses számai jól sikerültek, a „Barátságból” című angol vigjáték előadása pedig olyan volt, a melyet csak igen ügyes és begyakorolt mű- kedvelők produkálnak. A vigjáték szereplői mindnyájan megérdemelnék, hogy játékkukkal egyenként foglalkozzunk, de térszűke miatt csak Gelesi Bíró Zoltánt említjük föl, a ki Trotten nehéz szerepében ért el nagy hatást és Nád Linka kisasszonyt, a ki Lucy szere- pét finom művészi érzékkel, a legkisebb rész- letre is kiterjedő gondol és olyan biztossá- gal játszotta, a mely először fellépő műked- velőnél egyenesen meglepő s a mely őt a kecskeméti műkedvelő-színpadon is egyszerre a legelső közö emelné. Az előadáson Lajos- Mizse intelligenciája nagyobb részben meg- jelent s tetszésének többször hangos újrázás- sal adott kifejezést. A jól sikerült ünnepélyt vidám táncmulatság zárta be.

— **Gyümölcs- és általános kertészeti- kiállítás Budapest.** Az Orsz. Magy. Ker- tészeti Egyesület már távaly öszszel szándé- kozott Budapestben egy kertészeti és gyümölcs kiállítást rendezni, mely boldogult királyné- nek elhalálása folytán hazánkat ért országos gyász miatt elhalasztatott. Az egyesület teg- nap tartott választmányi ülésében egyhangú- lag elhatározta, hogy ezen kiállítást ezen öszsön annál is inkább megtartja, miután Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter le- iratában az Egyesület támogatását helyezte kilátásba. Ezen kiállítás folyó évi október 7—15-ig fog a városligeti kereskedelmi mú- zeum (nagy iparsarnok) épületében megtar- tani és azon gyümölcsöt, szőlőt, zöldség- féléket, terveket és eszközöket lehet kiállí-

tani. A kiállítás a gyümölcsre és terményekre országos, a gépek és eszközökre nézve nem- zetközi jellegű leend. Térdij nem fizettetik, de a kiállítandó tárgyak bérmentesen lesznek beküldendők. A kiállítás egybe lesz kötve gyümölcsvásárral is, hol a közönség közvet- lenül a termelőtől fogja gyümölcszsükségletét beszerezhetni. Bejelentések szeptember hó 25-ig fogadtatnak el. Bejelentési iveket és program- mot küld az Orsz. Magyar Kertészeti Egye- sület titkári hivatala (IV. k. Koronaherceg- úteza 16. sz.) valamint az orsz. gyümölcsészeti miniszteri biztos (földmívelésügyi miniszte- rium) is. A gyümölcsvásárra a külföldi keres- kedők is megfognak hivatni.

— **A rendőrség figyelmébe.** A piac környékének tisztátalanságára több ízben hívtuk már fel a rendőrség figyelmét. Leg- közelebb arról kaptunk panaszt, hogy az Adler-féle bolt elé letelepedett drótosok ott fogyasztva el edelüket, a járdát mindenféle hulladékokkal bepiszkolják. Így különösen a gyümölcs- és dinnye-héjat hajigálják el, e mellett az aszfaltot senki, de senki se seprí föl. Így történhetett azután meg az a baleset, hogy Sz. S. tanár úr arra haladtában egy dinyehéjon megcsúszott s oly szerencsétlenül esett el, hogy maga erejéből fölkelni se tudott

— **Feltámadt halottaiból.** Hollósi Jó- zsef rovott multú egyén, már hosszabb idő óta átka családjának, folyó hó 7-én otthon újólág öszszeszedett családjával s elkeseredé- sében a Körösi-közön egy fára felakasztotta magát. A kora reggeli órákban egy asszony vette észre a szerencsétlen állapotát s első ijedtségében a legközelebbi rendőrhöz futott, elmondván az esetet. Mikor a rendőrség meg- érkezett, az akasztott embernek nyoma sem volt, mert, mint a szemtanúk mondják a fán egy nagyot rúgott magán, mire a zsinég el- szakadt s ő hanyatt-homlok megfutott.

CSARNOK.

Visszaemlékezéseim.

Gleichenberg, aug. 10.

Kedves emlékü városka! De jól esik visszaemlékezni falaid között töltött éveimre, a midőn Boosor grammatikájából verték belém annak a nyelvnek elemeit, amelyen most, köhögő pácienseimnek recepteket írok. Hány- szor izzadtam főiskolád padjain, midőn osz- tályunk réme, — latin tanárunk — megjelent közöttünk, hogy a feladott leczkét számon kérje! Jaj, de szigorú, irgalmat nem ismerő ember volt, jobban féltünk tőle, mint a rómaiak ilannibáltól.

Hanem belénk is verte a maga studium- ját úgy, hogy negyvenhat esztendőnek visz- ontagságai sem tudtak abból csak egy betűt is letörölni, amit nádpálcájával bőrömön át belém kergetett. Tömte belénk a tudományt, mint a libába a kukoriczát.

Bárcsak a senior is hasonló buzgalom- mal táplálta volna testünket, mint a tanár urak lelkünket? De sajnos! azon kor emberei annak a végzetesen téves szállóigének vol- tak rabjai, hogy „plenus venter non studet libenter, (teli gyomorral nem örmest tanul az ember) hát lelkiismeretesen ügyeltek, hogy soha jól ne lakjunk.

Teremtő Isten: mi lett volna belőlünk, ha a Gondviselés Lénivel, a púpos vén zsidó- lánynyal ott a *-útezában boltot nem nyitatt, kifűt, zsömlét, markót nem árultat és Léni szívet oly puhának nem teremti, hogy az átvágytól gyötrött diákok megszanja és meg- emberelje? Csire István senior úr bizonyosan csak a csontunkkal s bőrünkkel számolt volna be szüleinknek. Neki köszönhetem, hogy az éhhalál első stádiumát praksziszból ismerem.

A minden nemes és jó iránt fogékony fiatalság tudta is méltányolni Léninek hite-

lezésben nyilatkozó jóindulatát. A légáziók jövedelmének forintoskái első sorban is a nála csinált kontó törlesztésére, az ő zsebébe vándoroltak. Nem maradt adósa senki; volt rá eset, hogy némelyik műzsafi eklézsiás pap korábban fizette meg a tőle kontóra elhordogatott markók (garasos cipő) árát. De megfizette.

Egy nem fizetett csak; P...s Gerő. Ő is csak azért maradt adósa, mert a forradalom kitörése megelőzte a husvéti legáziót. Felcsapott honvédnek és legázió helyett a táborba ment. 17 forint kontója pedig az öreg harang nyakába szakadt, mindha bizony ennek is nem lett volna elég fizetni valója a nélkül is.

Szegény Lénit! Abban csalódott, akiben legjobban bizott. De hogy ne is bizott volna, mikor olyan szép legény volt, neki volt legnagyobb szakála a diákok között s hozzá még vörös, amire a zsidó sokat ad, csinos bajusza, mosolygó piros orcája, szép kék szemei.

Hanem: bajusz ide, szakál oda, a 17 frt mégis csak 17 frt és az Lénit előtt sokat nyomott a latban. Fájalta is a 17 frtot nagyon.

De minden fájdalom csak addig nagy fájdalom, míg egy nagyobb fájdalom el nem nyomja.

Komárom ostromának hire szerte-szét terjedt már a hazában. Rémséges dolgokat beszéltek mindenfelé, hogy a szerencsétlen város a bombától mennyit szenved. Lénit ereiben megfagyott a vér, mikor ezt meghallotta.

Jaj a Mórict! Istenem mi lett a Mórictből, az ő bátyjából, aki Komáromban lakik. Semmi hirt sem hall felőle, sem levél nem jön. Lehetetlen, hogy ezt a bizonytalanságot tovább kiállja. Meg kell tudnia, mi lett a Mórictből.

Becsukta boltját, fuvarost fogadott, aki elvitte Győrig. Innét gyalog ment Gönyőig. A Duna jobb partján tovább nem mehetett, ha csak az ostromló ellenségnek a torkába menni nem akart.

Csónakon átvitette magát Némára, ahol megfogadott egy molnár-legényt, aki elvigye 10 frtért ladikon Komáromba.

A sötét éjszaka leple alatt még hajnal előtt szerencsésen partot ért. Benn volt Komáromban.

Kifizette fuvarosát, azután elindult felkeresni Mórictot.

Szerencsésen megtalálta. Mórictnek kutya baja sem volt. Miután kölcsönösen kiürültek magukat, némi pihenés és fölöstököm után elindultak a városban széjjel nézni.

Bizony szörnyűséges dolgokat láttak ott. Itt egy derékon kettészakított kémény, ott egy belyukasztott tűzfal, amodább egy szétrombolt háztető; itt bomba csapott be a konyhába, szétpattant s ott ölte meg a eszmadiánét, amint a rántást keverte.

Nézd csak Lénit, ez is a bomba munkája. Hogy felszaggatta az útoza kövezetét, olyan gödröt vetett, mintha onnét nagy élőfát ástak volna ki. — Szörnyű dolgok ezek! Ilyenről Lénitnek fogalma sem volt.

Mig itt bámulja a pusztulás képeit, kardesörgés, sarkantyúpengés és vidám csevegés zaja hívja ki figyelmét, — föltekint.

— Nézd Mórict, miféle uraságok jönnek itt?

— Ezek honvéd-tiszt urak.

— Ejnye, de szépek. — Olyan ösmerős képe van annak a veresszakálnak, ... mintha láttam volna már valahol, ... de biz Isten ösmerem is ... hisz ez a P...s úr! Meg is szállítom.

Azzal se szól, se hall, tovább megy a tiszt felé.

— Alázatos szolgálja! Jó reggelt kívánok.

— Nos? ... szól a tiszt kérdőleg.

— Nagyon örülök, hogy ilyen uraságban találok a tiszt urat.

— Nos? ...

— Nem is tetszik már rám emlékezni; kérem alássan — én vagyok a Lénit.

— Nos, aztán? ...

— Azt a tizenhét forintot talán el is tetszet felejteni?

— Igen! Én elfelejtettem; felejtse el maga is.

Dr. Závory Sándor.

Közgazdaság.

Felhivas

a hazai szőlőbirtokosoknál rendelkezésre álló és eladásra szánt európai és amerikai szőlővessző- és szőlőoltvány-készletek bejelentésére.

Hogy a szőlővesszők és szőlőoltványok eladása a termelőknek megkönnyíttessék s hogy azok, a kik akár európai, akár amerikai szőlővesszőket, akár szőlőoltványokat vásárolni óhajtanak, a létező készletekről idejekorán tájékozást nyerhessenek, úgy mint az előző években, a folyó év őszén is mind az európai, mind az amerikai fajtájú szőlővessző-, mind a szőlőoltvány-készletekről hirdetés fog kibocsáttatni.

Felhivatnak ennél fogva mindazon szőlőbirtokosok, a kik az 1896. évi szeptember hó 25-én 60,900. szám alatt kibocsájtott és alább szó szerint közölt szőlővessző- és szőlőoltvány-üzleti szokásoknak minden tekintetben teljesen megfelelő európai vagy amerikai szőlővesszőkkel vagy szőlőoltványokkal rendelkeznek és azok eladása tekintetében az említett üzleti szokásoknak magokat alávetni hajlandók, hogy készleteiket, fajta, minőség (sima vagy gyökeres vesszők, oltványoknál az alany és a reá oltott honi fajta) és mennyiség szerint a termelési hely (vármegye, község, vasút- és postaállomás) és az ezenkénti eladási árak megjelölésével, azon kerület szőlészeti és borászati felügyelőjéhez, a mely kerületbe a vesszők, illetőleg az oltványok termelési helye tartozik, lehetőleg mielőbb, a folyó évi szeptember hó 20-áig jelentsék be. (Kecskeméten az állami Miklós-szőlőtelep igazgatóságához.)

Mint hogy a miniszterium a bejelentendő készletek közhírré tételével nemcsak az eladók, hanem a vevők érdekeit is előmozdítani kívánja, figyelmeztetnek a termelők, hogy csak az üzleti szokásoknak minden tekintetben teljesen megfelelő fajtaszerinti mennyiségeket jelentsenek be s hogy túlságázott eladási árak követelésétől saját érdekükben tartózkodjanak.

A bejelentők azért, hogy az általuk eladandó szőlővesszők és szőlőoltványok az említett üzleti szokásoknak minden tekintetben teljesen megfelelnek, feltétlen felelősséggel tartoznak, s az által, hogy készleteiket bejelentették, az üzleti szokásokat magukra nézve kötelezőknek ismerik el.

A bejelentendő készletek nyilvántartása s az egyes megrendelőknek a bejelentőkhöz utalása iránt a miniszterium annak idején hirdetés útján s esetleg más megfelelő módon is intézkedni fog, fentartja magának azonban a miniszterium az aziránt való szabad elhatározást, hogy oly vessző- vagy oltványkészleteket, a melyekre vonatkozólag annak a tudomására jutna, hogy azok az említett üzleti szokásoknak nem felelnek meg, a hirdetésbe ne vegyen fel. Félreértések elkerülése végett azonban különösen és nyomatékosan hangsúlyoztatik, hogy a bejelentett szőlővessző- és szőlőoltvány-készleteket a miniszterium sem megvásárolni, sem közvetítésre átvinni nem fogja s hogy azok értékesítésére, vagy a miniszterium által való átvételére abból, hogy a bejelentés megtétetik, és a bejelentett készletek a hirdetésbe felvé-

tettek, semmi következtetés nem vonható s a bejelentés tisztán arra szolgál, hogy a vesszőt kereső közönség a beszerzési forrásokhoz utaltassék.

A bejelentések teljesítésének könnyítése céljából bejelentési iverk adatnak ki és pedig külön iverk az amerikai és európai szőlővesszők, és ismét külön az oltványok bejelentése céljából. Ezen bejelentési iverk bélyegmentesek s a rovatok megfelelő kitöltése mellett a bejelentő sajátkezü aláírásával ellátva kizárólag azon kerület szőlészeti és borászati felügyelőjéhez nyújtandók be, a mely kerületbe a vesszők termelési helye tartozik.

Ilyen bejelentési iverk a szőlészeti és borászati kerületi felügyelőknél, a szőlészeti, borászati- és pinceegyleteknél s a vármegyei gazdasági egyesületnél ingyen kaphatók.

A szőlővessző az üzleti szokásoknak megfelelő, ha teljesen érett, mindennemű gomba- (kryptogamikus) betegségtől, úgyszintén elemi csapás vagy rovarkák okozta, vagy más külső erőművi behatásból származó — habár be is hegedt — sérüléstől mentes, s nem szenved törpeágúság-, csalánosodás-, szalagosodás-, villásodás- vagy csavarosodásban.

A rügyeknek teljesen épeknek és éretteknek kell lenniök és szükséges, hogy azok fagyoktól ne szenvedtek legyenek.

A jelen szakaszban felsorolt összes kérelmek feltétlenül megkivántatnak mindennemű szőlővesszőnél, tekintet nélkül azok életkorára, vagy más állapotára.

Hónaljhajítások semminemű alakban és semminemű elnevezés alatt nem képeznek az üzleti szokásoknak megfelelő vesszőket.

Hogy a sima szőlővessző az üzleti szokásoknak megfelelően, szükséges, hogy a szőlőtökéről érett állapotban metszessék le, a mellékvesszőktől tisztogattassék meg s az alábbiak szerint eldarabolva, a következő tenyésztési időszakban való felhasználásra alkalmas állapotban képezze az üzlet tárgyát.

A gyökeres szőlővessző az üzleti szokásoknak megfelelő, ha az előbb körülírt sima vesszőből akként állítottatott elő, hogy legalább egy tenyésztési időszak tartama alatt — tehát tavasztól őszig, esetleg a következő tavaszig — iskoláztatván, legalább egy oly hajtást hozott, a melynek négy alsó rügye teljesen érett, s ha megfelelő ép és egészséges gyökérzete van.

Ha a megrendelés egyszerűen szőlővesszőről szól, az alatt sima szőlővessző értendő, hacsak a megrendelő nem tesz világosan és határozottan oly árról említést, a mely az illető termelő vagy szállító árjegyzéke vagy a nála szokásos eladási árszabály szerint kétségen kívül csak gyökeres vesszőre vonatkozik. (Egyéb felvilágosítással a felügyelő hatóság készséggel szolgál.)

Vasúti menetrend.

Érvényes 1899.

május 1-től.

Kecskemét—Fülöpszállás.

Vegyesvonat			Vegyesvonat	
reggel	délután		reggel	este
3.57	1.30	ind.	8.25	8.55
4.06	1.42	Kecskemét	8.16	8.46
4.16	1.55	Körhán-köz	8.07	8.37
4.23	2.03	Beretvás-telep	8.00	8.30
4.30	2.15	Helvetia	7.54	8.25
4.39	2.26	Ballószög	7.43	8.15
4.49	2.40	Kerekegyháza	7.32	8.04
5.08	3.01	Ágasegyháza	7.20	7.51
5.16	3.10	Ágasegyh. tanyák	7.04	7.35
5.32	3.32	Izsák	6.51	7.22
5.43	3.45	Uzovics	6.38	7.09
5.49	3.53	Fülöpszáll. kitérő	6.31	7.02
5.55	4.—	Fülöpszállás	6.25	6.56

Kecskemét—Tisza-Ugh.

Vegyesvonat			Vegyesvonat	
reggel	délben		reggel	este
4.20	11.42	ind.	8.13	9.00
4.27	11.49	Kecskemét	8.07	8.54
4.42	12.04	Mükert	7.55	8.42
4.48	12.10	Urrét	7.43	8.32
5.07	12.29	Kisfái	7.34	8.23
5.32	12.55	Kohári-Szt.-Lőrincz	7.05	7.54
5.49	1.12	Szakra-Alpár	6.53	7.44
5.57	1.20	Lakytelek	6.07	7.30

Budapest—Szeged.

Kecskemétről Budapestre				Budapestről Kecskemétre			
Vonat	Indulás	Érk.		Vonat	Indulás	Érk.	
Sz. v.	hajnal	3.47	7.15	Gy. v.	reggel	8.15	10.08
Sz. v.	reggel	—	—	Sz. v.	reggel	8.30	11.29
Sz. v.	reggel	7.22	10.55	Gy. v.	d. u.	2.30	4.24
Gy. v.	dél	11.33	1.25	Sz. v.	d. u.	4.25	7.36
Sz. v.	d. u.	3.42	7.00	Sz. v.	este	7.00	10.28
Gy. v.	d. u.	5.48	7.40	Sz. v.	éjjel	10.35	1.56

Kecskemétről Szegedre				Szegedről Kecskemétre			
Vonat	Indulás	Érk.		Vonat	Indulás	Érk.	
Sz. v.	hajnal	5.00	7.42	Sz. v.	éjjel	1.01	3.32
Gy. v.	d. e.	10.09	11.40	Sz. v.	hajnal	4.50	7.20
Sz. v.	d. e.	11.37	1.47	Gy. v.	d. e.	10.00	11.31
Gy. v.	d. u.	4.26	5.53	Sz. v.	d. u.	1.14	3.32
Sz. v.	este	7.38	10.15	Gy. v.	d. u.	4.12	5.46
Sz. v.	éjjel	10.37	1.00	Sz. v.	d. u.	5.20	8.20
Sz. v.	éjjel	2.02	4.20				

Kecskemétről Czegledre				Czegledről Kecskemétre			
Vonat	Indulás	Érk.		Vonat	Indulás	Érk.	
Sz. v.	d. u.	12.28	2.00	Sz. v.	reggel	6.15	8.26

Piaczi árjegyzék.

1899. évi szeptember hó 7-én.

Tiszta búza métermázsánként	7.80 krtól	8.40 krig.
Kétszer	6.30	6.70
Hozs	5.80	6.--
Árpa	5.50	5.70
Zab	5.20	5.50
Tengeri kecskeméti	5.50	5.60
" bánáti új	5.50	5.60
Köles	4.70	5.20
Krumpli	1.20	1.40
Széna	1.90	2.10
Szalma	70	0.80
Szalonna kilója	52	0.60

Felelős szerkesztő:

Ifj. TÓTH ISTVÁN.

Laptulajdonos:

A KECSKEMÉTI SZABADELVŐ PÁRT.

Szerkesztőtárs:

Dr. NAGY MIHÁLY.

Kiadó:

TÓTH LÁSZLÓ.

NYILT-TÉR.

Foulard-selyem 65 krtól

3 frt 35 krig méterenként — japáni, chinai stb. legújabb mintázatok és színekben, valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát-fogyasztóknak postabér- és vámmentesen, valamint házhoz szállítva — mintákat pedig postafordultával küldenek, Henneberg G. selyemgyárai (cs és kir. udvari szállító) Zürichben. Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

HIRDETÉSEK.

Borszéki viz.

Az ásványvizek királya.

Tisztán vagy borral vegyítve, a legkellemesebb üdítő ital.

A vérszegénység, idegbántalom, vishólyag, különféle női bajok és az emésztési zavar elismert gyógyszer.

202

10—7

Friss töltésben érkezett

Nyirády László

itteni főraktáros czéghez.

Kiadó vagy eladó ház.

IV. tized, Galamb-úteza 211-ik szám alatti ház, — melyben 4 padolt szoba, 2 konyha, 4 kamra, pincze stb. van, — azonnal is kiadó, esetleg szabadkézből eladó.

226 ?—2

Értekezhetni a tulajdonossal ugyanott.

17,463—1899. sz.

Pályázati hirdetmény.

Kecskemét város törvényhatóságnál egy 650 frt fizetéssel és 150 frt lakbérrel javadalmazott számtisztai állás elhalálozás folytán üresedésbe jövén, annak választás útján leendő betöltése a folyó évi szeptember hóban tartandó rendes havi közgyűlés napirendjére tűzetett ki.

Ennélfogva felhívtnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy ez iránt törvényes minősítésüket és egyéb körülményeiket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényeiket hozzám a jolyó évi szeptember hónap 15-ik napjának délutáni 5 órájáig annyival inkább nyújtásák be, mert a netalán elkésve érkező kérvények a választásnál tekintetbe vétetni nem fognak.

Kelt Kecskeméten, a városi törvényhatósági bizottságának 1899. évi augusztus hónap 30-ik napján tartott rendes havi közgyűléséből.

Kada Elek,

polgármester.

277 1—1

Hirdetés.

Alulírott, mint vb. Grosz és Pártos czég esődtömeggondnok esődbírósági felhatalmazás folytán ezennel közhírré teszi, hogy a csődtömeghez leltározott 11,717 frt 45 kr. beszerzési és 4566 frt 35 kr. becsértéket képviselő rövidárúkból álló árúraktár és üzleti berendezés alábbi feltételek mellett elfogadtni.

1. A 457 frt bánatpénzzel ellátott zártajánlatok folyó évi szeptember 24-ik napjának déli 12 órájáig tömeggondnoknál nyújtandók be, a határidőn túl ajánlat el nem fogadtatik.

2. A benyújtott ajánlat az ajánlattevőre azonnal feltétlenül kötelező; a csődtömegre nézve azonban esődválasztmány, illetve esődbíróság elfogadása esetén válik kötelező erejűvé.

3. A zártajánlatok esődválasztmány által folyó évi szept. 24-én d. u. 2 órakor bontatnak fel.

4. A tömeg érdekében a legmagasabb ajánlat is visszautasítható.

5. Azon vevő, kinek ajánlata elfogadtatik köteles az egész vételárat — melybe a bánatpénz beszámítatik — az elfogadástól nyert értesítéstől számítandó 3 nap alatt tömeggondnok kezéhez kifizetni s az árúraktárt ugyanekkor átvenni.

6. Az árúraktárnak leltári minősége és mennyiségeért a tömeg szavatosságát nem vállal.

7. A vételi illeték vevő terhe.

8. Ha vevő a feltételeket meg nem tartaná nemcsak bánatpénzét veszíti, hanem a vétel tárgyát képező árúk kárára és veszélyére újabb ajánlati verseny esetleg bírói árverés útján fognak eladatni.

9. Az árúraktár és esődleltár tömeggondnoknál naponként d. u. 3—4 óra között megtekinthető.

Kecskemét, 1899. szeptember 7.

Magyar Pál,

ügyvéd, tömeggondnok.

278 1—1

6362—1899. tkvi szám.

Újabb árverési hirdetmény.

A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a Kecskeméti Leszámitoló és Pénzváltóbank mint a Kecskeméti Kölesönösen Segélyező-Egyesület jogutódának úgy a Kecskeméti Takarékpénztár-Egyesület, Penzl János, Kecskemét város, Nagy János végrehajthatóknak Péli Mária elleni 250 frt, 225 frt, 720 frt, 20 frt, 8 frt 30 kr. és 100 frt és jár. iránti végrehajtási ügyében a kecskeméti 2154. sz. tjkvben 2456. hrsz. a foglalt és Péli Mária nevében álló egész ház és udvar tartozékainak 1640 frt becsárban a végreh. t. 176. §. alapján, miután a 8612/99. tk. sz. a. folyó évi július 29-re kitéve volt árverés sikertelen maradt, 1899. évi szeptember hó 29-ik napján d. e. 9 órakor, mint egyetlen határidőben, e kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen, az egyidejűleg megállapított s a hivatalos órák alatt e tkvi hatóságnál, valamint Kecskemét város házánál megtekinthető feltételek mellett a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási árul szolgáló becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban, a kiküldött kezeihez bánatpénzül előre letenni.

Kelt a kecskeméti kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi augusztus 17-én.

Kapy,

kir. tszéki bíró.

280 1—1

!!Megnyitó előadás!!

Az első magyar műaréna-tulajdonos: Tautz Péter Kecskeméten, a Katona-sétatéren, a Vigadó mellett mult hó 26-ikán, azaz szombaton este 8 és fél órakor nyitotta meg ünnepélyesen állandó műarénáját.

Miután ezt a nagyérdemű közönség becses tudomására hozom: bátorkodom egyszersmind a t. közönség becses figyelmét még arra felhívni, hogy arenám a mai kor igényeinek megfelelően van berendezve. Továbbá 30 elsőrendű művész és művésznő van állandóan alkalmazva, melynek minden egyes tagját a legelőkelőbb fővárosi hasonnemű intézményekből szerződtettem. Azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb műigényeket is kielégíthetem.

Az óriási műaréna 3000 embernek kényelmes helyet ad.

Vasar- és ünnepnapokon két előadás.

A n. é. közönség becses pártfogását tisztelettel kéri

Tautz Péter,

271 3—3

az állandó műaréna tulajdonosa

6570—1899. tkvi sz.

Árverési hirdetmény.

A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a Kecskeméti Takarékpénztár-Egyesületnek, úgy a kimondott csatlakozás folytán Szabó Ferencné gyám, a Kecskeméti Leszámitoló-bank, Gyeness S. és Fiai czég, Varga László és Kecskemét város közönsége csatlakozóknak Iván Gábor és neje elleni 4000 frt, 150 frt, 350 frt, 23 frt, 31 frt 55 kr., 130 frt, 364 frt, 260 frt és 160 frt tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében a kecskeméti 7680. sz. tjkvben 329. hrsz. alatt felvett Iván Gábor és neje szül. Szabó Erzsébet nevében álló 1306 frt becsértékű ingatlan tartozékával együtt — miután Hullai Istvánné szül. Iván Erzsébet előbbi árverési vevő az árverési feltételeknek eleget nem tett — és a Kecskeméti Takarékpénztár-Egyesület az újabb árverés elrendelését kérelmezte, a végrehajtási törvény 187 §-a értelmében bánatpénzenek elvesztése terhe alatt költségére és veszélyére 1899. évi október hó 23-ik napján d. e. 9 órakor, — mint egyetlen határidőben, e kir. törvényszék tkvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen az egyidejűleg megállapított s a hivatalos órák alatt e tkvi hatóságnál, valamint Kecskemét th. város házánál megtekinthető feltételek mellett a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási árul szolgáló becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban, a kiküldött kezeihez bánatpénzül előre letenni.

Kelt a kecskeméti kir. trvszék, mint tkvi hatóságnál 1899. augusztus 31-én.

Kapy,

kir. tszéki bíró.

279 1—1

A feltaláló dr. Meidinger tanár úr által kizárólag
feljogosított gyár.

MEIDINGER-KÁLYHÁK

készítésére.

H. HEIM cs. és kir.
udvari szállító

Budapest, Thonet-udvar.

Bécs, I., Kohlmarkt 7. — Prága, Hybnergasse 7.

Szabadalmazva minden államban.

— Első díjakkal kitüntetve az összes kiállításokon. —

Legelőnyösebb töltő és szellőző kályha.

Lakások, iskolák, irodák stb. számára a
legegyszerűbb és legpompásabb kiállításban.
Tetetés szerinti hosszantartó égési tartam
kokszt. 24 órai égési tartam kőszénfűtés-
sel. Több szobát egy kályhával lehet fűteni.

Waggon-kályhák.

Heim-féle Meidinger-kályhák.

MEIDINGER-OFEN

H. HEIM

Övünk az utánzásoktól, miért is becses
figyelmébe ajánljuk az itt feltüntetett véd-
jegyet, mely a kályha ajtajának belső olda-
lán rá van forrasztva.

Heim-féle HESTIA-KÁLYHÁK.

Heim-féle füstemesztő kandalló.

A kéménykövek teljesen füstmentesek ma-
radnak. Határtalan égési tartam. A már meglevő kandalló-burko-
lat felhasználható. Egy kandallóval több helyiséget lehet fűteni.

Heim-féle füstemesztő Caloriferek.

Minden rendszerű központi fűtések.

— Száritó készülékek ipari és gazdasági célokra. —

Prospektusok és árjegyzékek ingyen és bérmentesen.

Kályháink csak akkor valódiak, ha azok budapesti vagy bécsi
raktárainkból szerezettek be.

223 20—11

Egyéb különlegességek:

Író- és
másoló-tinták.

Vízmentes

BÖRKENŐCS.

„VANDOL-
szabad. talpvédő.

Ércztisztító pép. Arany-
és ezüsttisztító szappan.

Bőrlack

Szab. *Kenőkefe*

„Nigrett“ folyékony

fénymázzal *fekete* és

színes csipőkhöz

30 kr.

A sok értéktelen utánzások
miatt kérem nevemre ügyelni.

A világon a legjobb fénymáz!

Aki a lábbelijét szép **fényessé** és **tartóssá** akarja
tenni, csak

Fernolendt-fénymázat

vásároljon; a világos lábbelikhez pedig

Fernolendt féle természetibőr-crémot.

Mindenütt

kapható.

56

Cs. kir.

szabad.

40—31

A gyár alapított **Bécsben, 1832. évben.**

Gyáriraktár: **WIEN, I., Schulerstrasse 21.**

St. Fernolendt.

Ház-eladás.

IV-ik tized, Szarvas-úteza 183.
szám alatt levő ház, mely-
ben van 4 szoba, 2 konyha, 2 éléskamra,
2 kamra, pincze, 1 mosókonyha, négy
lóra istálló, hizlaló, szabadkézből örök-
áron eladó.

A II-ik tized, Mária-úteza 69. sz.
alatt 3 szoba, konyha, élés- és fűskam-
rából álló lakás folyó évi
november hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a tulajdonossal: II. t.,
Mária-úteza 69. sz. a. 276 3—2

Árverési hirdetemény.

Alólirt kiküldött részéről ezennel köz-
hírré tétetik, miszerint a néhai **Molnár
Pál** hagyatékánál érdekelve lévő örökösök
tulajdonához tartozó 3 drb Kecse-
kéméti Leszámitolóbanki új részvény, az
5237/899. sz. árvaszéki végzés értelmében
nyilvános árverés útján örökáron
eladandó lévén, árverési határidőül 1899.
évi szeptember hó 22-ik napjának
délelőtti 9 órája az árvaszék jegyzői hi-
vatalába kitűzetik, az árverési feltételek
a jegyzői hivatalban a hivatalos órák
alatt megtekinthetők.

Kecskemét, 1899. évi szeptember hó
6-ikán.

Bartha Kálmán,

281 1—1

árvaszéki jegyző.

Hirdetemény.

Borbáson, néhai Szél Imre örökösei
tulajdonát képező 78 hold s pár ööl-
területű földbirtok fele része (a
Schwarz-féle birtok felőli rész) azonnal
eladó.

Ugyancsak eladó Ballószögben néhai
dr. Szabó László-féle birtokon 30 ööl
nyárfa, akác- és nyárfa-taskó.

Értekezni lehet dr. Szabó Iván ügy-
véddel helyben, a törvényszék épületével
szemben. 270 3—2

Kiadó lakás.

Alulírottak a IV. tzedben, a Nagy-
kőrösi-útezába nyíló Gyik-úteza 36. szám
alatti, alapjából újonépült, magas, föld-
szintes, minden kényelemmel berendezett,
csak egy év előtt épült, már egy télen át
lakott háza, mely magában foglal 3
nagy útezei, 1 udvari, 2 elő-, 1 cseléd-
szobát, konyhát, éléskamrát, fűskamrát,
1 fülkét, 1 mosókonyhát, (mely utóbbi
fürdőszobának, sőt lakásnak is használ-
ható pincze,) és padlás, tágas folyosóval,
(esetleg az egész egy nagyobb és egy
kisebb lakásra osztható) az udvarban
ivóvízű kúttal, **folyó évi november-
től kiadó.**

Bővebb értesítéssel dr. Kovács Pál,
Pataky Imre igazgató-tanár urak, esetleg
a tulajdonos Budapest, József-körút 43.
sz. I. emelet 9. a. szolgálnak.

258 7—6

Mády János.

KATHREINER-FÉLE

Kneipp
maláta kávé.

Nagymama neked is!

Évek óta kitűnő pótléknak bizonyult a babkavéhoz. — Ideg-
szív- és gyomor bajoknál, vérszegénységnél orvosilag ajánlva.
Legkedveltebb kávéital a családok százazezreinek.